

Daar, in het roekenbosch, lagen onder de boomen, die ook reigernesten in hun top droegen, overal de ledige, lichtgroene eierschalen verspreid.

Maar wij, richten onze schreden weder verder, en het wordt weldra rustiger, kalmer om ons heen; het geschreeuw en geruisch dringt minder hinderlijk ons in de ooren. Hier luisteren wij met genoegen naar het lachen van den specht, en het eigenaardig geluid van den boomklever, hier blauw-specht genoemd. De wielewaal fluit in de jonge eiken, en de koekoeksroep uit de verte vermengt zich met het kirren der woudduif, en het melancholiek gezang der lijsters. Een echt woudeconcert!

Doch wat is dat? In die dikke dennen daar ginds hooren hooren wij een ander geluid, een diepen toon, het „krók, krók” van den raaf, den koning van dit kleine gebied. Dit is het merkwaardige van het bosch, dat een ravenpaar, die onheilspellende doodsvogels, die in ons land zoo schaars zijn geworden om de vele vervolgingen, waaraan zij blootgesteld zijn van de zijde des menschen, in een hoogen denneboom zijn nest heeft gebouwd.

Daar, in de stilte, die hangt tusschen de bruine, harsige stammen, en het donkere groen, acht de groote vogel zich veilig, en betreft daar, wie weet hoe vele jaren, steeds hetzelfde nest, dat elk voorjaar in omvang toeneemt. Zijn gansche leven heeft hij daar doorgebracht, gejaagd en zijne eieren uitgebroed. Het vroegst van alle vogels in ons land, richt hij de toekomstige woonplaats zijner jongen in, door bij het oude nest wat nieuwe takken te brengen, en legt dan zijne eieren, tot zeven in getal. Deze zijn lichtgroen,

vrij rond, met bruine en grijze vlekken, en onderscheiden zich van een gewoon kraaienei slechts door de meerdere grootte, die echter nog niet eens zoo dadelijk in het oog valt. Worden zij uit het nest genomen, dan besluiten de vogels tot een tweede broedsel, echter dan in een ander nest, in de nabijheid, dat zij, wanneer er geen geschikt in de buurt is, zelf maken.

Het was het vorige jaar den 15^{en} Maart, dat ik, in die oopenstapeling van dikke takken, waarbinnen, in de nestholte, wol van konijnen, enkele vederen en boombast was gevoegd, zeven eieren vond, die al een veertien dagen bebroed zullen geweest zijn. Den 28^{en} Februari van dit jaar, toen nauwelijks alle sneeuw gesmolten was, had de raaf reeds twee eieren, welk getal, na een week, tot 6 gestegen was.

Zoo dikwijls ik naar den boom kwam, waren de vogels reeds lang opgevlogen, en zweefden, een dof geluid uitstootend, in wijde kringen, hoog in de lucht. Schuw waren zij in hooge mate; zij zetten zich alleen ver van hun rustverstoorder op een boom, en blijven ook bij het vliegen op behoorlijken afstand. Steeds zijn ze samen, nooit vliegt er een alleen, zijn gade volgt en blijft steeds in zijne nabijheid.

Mij dunkt, dat het voorkomen van deze vogels, wier nestbouw en levenswijze niet iedere belangstellende kan gadeslaan, in het bosch van de Haere, merkwaardig genoeg is, om er in het tijdschrift: „De Levende Natuur” enkele regelen aan te wijden.

Deventer, 9 Maart '97.

J. J. TESCH.

Nationale Tentoonstelling voor Natuursport

(Dieren- en Plantenleven),

TE HOUDEN DOOR HET KONINKLIJK ZOÖLOGISCH GENOOTSCHAP „NATURA ARTIS MAGISTRA”,
in den voorzomer van 1898.

Het Doel der Tentoonstelling is, de studie en de kennis van het Leven der Dieren en Planten (Biologie te bevorderen.

Zij zal hoofdzakelijk gewijd zijn aan de in Nederland in het wild voorkomende of gekweekte planten en dieren.

De **Afdeelingen**, die zij zal omvatten, zijn de volgende:

I. Levende Dieren en Planten, en wel:

A. Levensgemeenschappen.

B. Afzonderlijke soorten.

Onder A worden verstaan **verzamelingen van verschillende soorten**, die met elkaar in hetzelfde verblijf **samenwonen**, zóó, dat het geheel eene natuurgetrouwe nabootsing is van **het bijeenleven** der kleinere dieren en planten in sloot en plas, op de heide, aan het strand, enz. Bevolkte aquaria, terraria en insectaria zijn hier op hunne plaats.

Bij B is het te doen om **eene enkele soort**, die men in haar leven, bedrijf en ontwikkeling wenschte voor te stellen: een wezel, een vogel, eene rups, een stekelbaars, eene waterspin, doodgravers, een mierenstaat, kokerjuffers, zonnedaauw, blaasjeskruid, — een kruid op plantenwater (watercultuur). Het zal doorgaans wel niet mogelijk zijn, eene soort streng alléén te houden, maar slechts het noodzakelijke wordt er hier bijgevoegd: de voederplant bij de rupsen, waterdierjes bij het blaasjeskruid, bouw materiaal bij de kokerjuffers.

II. Levende of geconserveerde voorwerpen, modellen, afbeeldingen en beschrijvingen. Deze afdeeling zal aan ieder, die studie maakt van de *levenswijze* en de *ontwikkeling der dieren en planten* en van de *verschijnselen in de levende natuur*, gelegenheid bieden, om de vruchten van zijn arbeid te vertoonen.

Hoewel de inzending van *enkele*, niet bijeenbehoorende voorwerpen volstrekt niet is uitgesloten, zijn toch bijna alle hierna te noemen onderwerpen geschikt, om den grondslag te

vormen van eene grootere of kleinere *verzameling*. Zal deze volledig zijn en een goeden blik op het onderwerp geven, dan zal zij in vele gevallen, behalve levende voorwerpen, ook praeparaten en afbeeldingen moeten omvatten.

Onderafdeelingen van dit tweede gedeelte der Tentoonstelling zouden de volgende kunnen zijn:
(Wat tusschen haakjes staat, worde slechts als voorbeeld ter verduidelijking opgevat).

Gallen, vreterij en andere beschadiging (beschadiging door eekhoorn, schorskevers, *Hylobius* e.v.a.).
Voortplanting en ontwikkeling (teelwisseling, heterogonie, bestuiving, cleistogamie).

Woningen van insecten; nestbouw van vogels; jongen, eieren en larven.

Verspreiding der soorten (vruchten en zaden).

De houding van den plantenstengel, de plaatsing der bladeren (kruipende en klimmende stengels, regenafvoer *naar* en *van* het middelpunt).

Aanval en roof; verdediging en bescherming (roofvogel met prooi; larf v. d. mierenleeuw, graafwespen, rupsen van *Harpyia* en *Stauropus*, gewapende planten; Nederlandsche gifplanten).

Vermomming en nabootsing (Mimicry) (spanrupsen, vliegen, wespen en bijen, nesten van vogels met eieren en jongen b. v. geitenmelker).

Samenleving (Symbiose) met wederkeerig dienstbetoon (bladluizen en mieren), commensalisme.

Parasitisme (rupsen en sluipwespen, roest en meeldauw).

Invloed van uiterlijke omstandigheden op de dieren en planten (*Polygonum amphibium* als land- en als waterplant; het „slapen” der planten; het insectenleven bij zonneschijn en bij regen; bloemenklok).

Verzamelingen van een zelfden grond (heiplanten, stranddieren).

Verzamelingen, die ééne soort tot onderwerp hebben. (Eene paardenbloem, eene brandnetel in verschillende tijdperken van ontwikkeling met de vretende en bestuivende insecten, de vergroeiingen, plantaardige parasieten. Een dag uit het oelievaarsleven, voorgesteld door teekeningen of photographiën. Mierensoort met hare gasten).

Ziekten van planten en dieren.

Abnormaliteiten, monstrositeiten, hermaphroditisme, melanisme, seizoenvariatie, fasciatie.

Dagboeken van waarnemers.

III. Hulpmiddelen voor het waarnemen, vangen, kweeken, prepareren, verzamelen, afbeelden, enz.

Veel toelichting zal op dit punt niet noodig zijn. Tot deze afdeling behooren óók de *inrichting* van aquarium, terrarium en insectarium; — doelmatige bloembakken, kamerserres, besproeiers; — verrekijker, camera, loep, microscoop; — de nabootsing van voorwerpen, kunstvoorwerpen ter versiering van terraria, aquaria en groepen van opgezette dieren, zocals rotsjes, fonteinen, kunstbloemen uit was enz.; — de kweek van daphnia's en meelwormen.

IV. Verscheidenheden.

Tot **deelneming** worden in de eerste plaats *liefhebbers* uitgenoodigd. Het Genootschap zal voor hen prijzen beschikbaar stellen; ook prijzen, door particulieren uit te loven, zullen dankbaar aanvaard worden. De inzendingen van leveranciers, hoewel door ons op den hoogsten prijs gesteld, blijven buiten mededinging.

Het is wenschelijk, dat vakmannen, zoowel als liefhebbers, die voornemens zijn, inzendingen te doen, dit met opgave van den aard der inzending reeds nu berichten. Op die wijze zal de Commissie er beter in slagen, de Tentoonstelling tot een belangwekkend geheel te maken, dan wanneer zij tot het laatste oogenblik onkundig blijft van de hoeveelheid en den aard der inzendingen. Niemand behoeft zich intusschen door zijne opgave gebonden te achten; de belofte, iets te zullen beproeven, is ons voorloopig voldoende, terwijl ook niet beloofde inzendingen zeer welkom zullen zijn.

Alle **mededeelingen** van algemeen belang, de Tentoonstelling betreffende, zullen worden geplaatst in het Tijdschrift „*De Levende Natuur*”. De Redactie daarvan zal de correspondentie voeren.

De Commissie voor de Tentoonstelling:

Dr. C. KERBERT, *Voorzitter*.

Dr. J. TH. OUDEMANS.

Prof. Dr. J. RITZEMA BOS.

E. HEIMANS.

J. JASPERS JR.

JAC. P. THIJSSSE, *Secretaris*,

Brederodestraat N°. 1, *Amsterdam*.

AMSTERDAM, 15 April 1897.